

Nauka o varhanách:

- Varhanní traktůry: v rámci vše typů traktůr rozlišujeme traktůru hrací (pro hru manuálem a pedálem) a registrační (pro výběr konkrétních rejstříkových sestav).
  - Mechanická – je to nejstarší ovládací varhanní systém. Hřídlová deska. Abstrakty- seřizovací matice. Převodové uhelníky. Tlumící prvky. Vzdušnice zásuvková. Vzdušnice kuželková. Výhoda kontakt s píšťalou, možnost úhozové techniky (u zásuvkové vzdušnice). Nevýhoda v případě nezručného provedení tuhý, gumový, těžkopádný chod. U velkých nástrojů nemožnost velkých a náhlých registračních změn- vyjma pevných mechanických kombinací.
  - Pneumatická traktůra – výpustková a tlaková – vzdušnice kuželkové, převod vzduchu trubičkami (Olovo, hliník, plast). Nepřesný pozdící se chod, u výpustkové vzdušnice nároky na maximální těsnost traktůry a těžko přístupné ovládací prvky, varhany jsou v této fázi vývoje „strojem“ Výhoda možnost volných kombinací, válcového crescendo.
  - Elektrická – kontaktní a bezkontaktní. Magnety. Vedení dráty. Výhoda téměř přesný chod, prostorová nenáročnost, možnost setzerových pamětí, záznamu hry, propojení s dalšími elektronickými zařízeními. Nevýhody zastarávání systémů, u kontaktních systémů mechanické nečistoty, na kontaktech možná oxidace, varhany zůstávají v této fázi vývoje „strojem“.
  - Kombinovaná traktůra hrací traktůra mechnická zásuvková a elektrická registratura. Výhody - varhany jsou kontaktem s píšťalou nástrojem s možností konkrétní artikulace a úhozu, možnost paměťových systémů, snadné rejstříkování. Tato traktůra je vhodná u relativně větších nástrojů.
- Kombinace píšťalových a elektronických (digitálních) rejstříků
- Hrací stůl (Spieltisch), hrací skříň (Spielschrank), manuál, pedál, Rejstříková manubria, sklopky, nožní pistony, Volné kombinace (rejstříkové trčky, Setzerový systém)
- Horizontálně položené píšťaly, varhanní hříčky cymbelstern (cimbálová hvězda), ptačí zpěv, zvony, zvonkohry, Kukačka

Dirigování:

- dirigování písní, dirigování ordinarií

Chorál:

- Pater noster, Credo, odpovědi
- Žalмовé nápěvy“psalmodie“- initium, tenor, flexa, mediace, terminace, žalмовé tony

Liturgika:

- Liturgické útvary: denní modlitba církve - Uvedení do první modlitby dne, Modlitba se čtením, Ranní chvály, Nešpory, modlitba uprostřed dne, Modlitba před spaním. Str.45
- Ostatní liturgické tvary: Bohoslužba, konala se ve starokřesťanské historii ve dnech, kdy se neslavila mše. Do dnešních dnů se zachovala v liturgii Velkého pátku. Soudobá struktura: úvodní obřady, bohoslužba slova, přijímání, závěr. Je to útvar volný a velice tvárný. Při zachování struktury je možno zdůraznit či rozšířit kteroukoliv složku. Bohoslužbu může vést jáhen nebo pověřený laik. (nedostatek kněží)
  - Křížová cesta, Májové pobožnosti, adorace, pobožnosti za zemřelé na hřbitově. Jedny z hlavních prvků pobožnosti jsou litanie, přímlyvné,

Liturgická hudba:

- Zpěv a hudba při mši, bohoslužbě slova. Typy a stupně zpívaných mší. Výběr písní ke mši. Dle kancionálu a v něm uvedeném označení. Hudební nešpory a koncerty v kostelích.
- Ordinarium: latinsky: Kyrie – Gloria – Credo – Sanctus – Agnus Dei.
česky: Pane, smiluj se – Sláva – Věřím – Svatý – Beránku Boží

- Proprium: latinsky: Introitus – Graduale – Offertorium – Communio – Post communio
                    Česky: Vstupní zpěv – Před evangeliem – Obětování – Přijímání – Po přijímání (závěr)
- Hudba při pohřbu, svatbě, křtu, biřmování, udílení svátosti pomazání nemocných.
Pohřeb- vhodný repertoár – písně kancionálu, proprium za zemřelé, biblické písně, sporné kompozice
Svatba – vhodný repertoár, písně ke svatbě a hudební prostor
Křest – Během Velikonoční vigilie, mimo mši svatou, ve mši svaté
Biřmování – Soslání Ducha svatého
Hudba během udílení svátosti pomazání nemocných ve mši.
- Příští setkání **11.5.2013**   **a**   **1.6 – pro ty, kteří vykovávají církevní zkoušku.**